

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за пазарите на финансови инструменти

1. Причините, които налагат изготвянето на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за пазарите на финансови инструменти, са свързани с приемането на 26 юни 2013 г. на Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета за осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на Директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (Директива 2013/36/ЕС) и Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (Регламент (ЕС) № 575/2013).

2. Целта на предложения законопроект за изменение и допълнение на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗИД на ЗПФИ) е транспониране в българското законодателство на изискванията на Директива 2013/36/ЕС и създаване на условия за прилагането на Регламент (ЕС) № 575/2013 относно дейността на инвестиционните посредници.

Тези законодателни актове на общностното законодателство, известни като “CRD IV”, формират правната рамка, която урежда достъпа до пазара за извършване на банкова дейност, на дейност като инвестиционен посредник, надзора на индивидуална и консолидирана основа и пруденциални правила за кредитните институции и инвестиционните посредници, изисквания към надзорните органи при осъществяване на надзорната дейност. По-конкретно, Регламент (ЕС) № 575/2013 установява единни и пряко приложими изисквания към елементите на капитала и пруденциални изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, тъй като тези изисквания са тясно свързани с функционирането на финансовите пазари и стабилността на единния пазар на финансови услуги. Регламент (ЕС) № 575/2013 урежда също така изискванията относно съдържанието и сроковете на публикуваната от институциите информация (кредитни институции и инвестиционни посредници), ликвидност, ливъридж, както и към съдържанието и формите на представяната информация на надзорните органи. Разпоредбите на Директива 2013/36/ЕС са тясно свързани с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 575/2013.

С предлагания законопроект в българското законодателство се транспонират изискванията на Директива 2013/36/ЕС, касаещи дейността на инвестиционните посредници, като освен това се предвижда и делегация за издаването на наредба от Комисията за финансов надзор за капиталовата адекватност и ликвидност на инвестиционните посредници и за надзора за изпълнението им. Предложено е изменение на разпоредбите на Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ), касаещи размера на изискуемия начален капитал за получаване на лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник. Размерът на изискуемия капитал остава непроменен, но е предложена редакция на разпоредбата на чл. 8 от ЗПФИ във връзка с възприетия подход от Европейската комисия за максимална хармонизация на законодателството на ниво Европейски съюз (ЕС) и предвиденото последващо прилагане на Директива 2013/36/ЕС чрез многобройни имплементиращи актове по прилагането ѝ и по прилагането на Регламент (ЕС) № 575/2013, преобладаваща част от които са под формата на регламенти с пряко действие.

С предложените изменения в ЗПФИ са доразвити изискванията към управителните органи на инвестиционните посредници, като са добавени, тези, произтичащи от Директива 2013/36/ЕС. Разширяват се изискванията към организацията на дейността на инвестиционния посредник.

В Директива 2013/36/ЕС са предвидени също нови изисквания към надзорните органи на финансовите пазари, в т. ч. и към Комисията за финансов надзор по отношение на извършването на надзорен преглед и оценка на инвестиционните посредници, както и изискванията към надзорното оповестяване от страна на Комисията за финансов надзор. Със законопроекта тези изисквания са транспонирани в специален раздел на Закона за пазарите на финансови инструменти, където са въведени изискванията за разкриване на информация от страна на комисията във връзка с капиталовата адекватност и ликвидност.

Следва да се отбележи, че обемът на надзорните дейности, насочени към спазването на новите изисквания, се увеличава за всички надзорни органи от Европейския съюз, включително и за Комисията за финансов надзор. В тази връзка чл. 4 от Директива 2013/36/ЕС предвижда държавите членки да осигурят надзорните органи да разполагат с експертни познания, ресурси, оперативен капацитет, правомощия и независимост, които са необходими за да изпълняват функциите си по пруденциален надзор и недопускането на надзорен арбитраж.

Със законопроекта е направено изменение и допълнение на административно наказателните разпоредби на Закона за пазарите на финансови инструменти, свързано със спазването на пруденциалните изисквания. Въведени са нови принудителни административни мерки и административни наказания, произтичащи от изричното изискване на Директива 2013/36/ЕС за наличието на такива санкции в законодателствата на държавите членки.

Със законопроекта са доразвити разпоредбите, касаещи надзора на консолидирана основа, функциите и задълженията на консолидиращия надзорен орган, участието в надзорни колегии, уредени са отношенията на обмена на информация и сътрудничеството между надзорните органи, предоставянето на информация на европейските надзорни органи на финансовите пазари и в частност Европейския банков орган във връзка с пруденциалния надзор. С Директива 2013/36/ЕС е разширен кръгът от лица, пред които може да се разкрива информация, представляваща професионална тайна. Тези разпоредби са транспонирани в глава „Професионална етика и тайна” на Закона за Комисията за финансов надзор, като е направено допълнение на лицата, пред които може да се разкрива информация, представляваща професионална тайна. В Закона за Комисията за финансов надзор е предвидено също правото на комисията да публикува резултати от проведените от нея стрес тестове във връзка с капиталовата адекватност на инвестиционните посредници.

Също така, с Директива 2013/36/ЕС се предвижда създаването на ефективни и сигурни механизми за уведомяване на надзорните органи от служители на инвестиционния посредник за нарушения или потенциални нарушения, както и за тяхната защита. Тези разпоредби са транспонирани в българското законодателство чрез изменение и допълнение на Закона за Комисията за финансов надзор.

В преходните и заключителните разпоредби на ЗПФИ е предвидено изменение на Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и другите предприятия за колективно инвестиране (ЗДКИСДПКИ) във връзка с началния и собствения капитал на управляващите дружества и на лицата, които управляват алтернативни инвестиционни фондове и алтернативните инвестиционни фондове. Началният и собственият капитал на горесцитираните лица трябва да отговарят на изискванията за начален и собствен капитал по „CRD IV”, тъй като изискванията за капитал в

директивите, които са транспонирани в ЗДКИСДПКИ, са съгласно изискванията на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО, които са отменени. Съгласно чл. 163 от Директива 2013/36/ЕС позоваванията на отменените директиви се считат за позовавания на Директива 2013/36/ЕС и на Регламент (ЕС) № 575/2013.

3. Със законопроекта се предвиждат и изменения в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, които имат за цел привиждането му в пълно съответствие с изискванията на Директива 2010/73/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за изменение на Директива 2003/71/ЕО относно проспекта, който следва да се публикува, когато публично се предлагат ценни книжа или когато се допускат ценни книжа до търгуване, и за изменение на Директива 2004/109/ЕО.

4. От гледна точка на очакваните, вкл. финансови, последици от приложението на визираните изменения, прилагането на новите разпоредби ще се отрази на дейността на инвестиционните посредници, като обемът на извършваните от тях дейности, с цел спазване на разпоредбите на ЗИД на ЗПФИ, ще се увеличи съществено, което ще доведе до увеличаване на разходите за извършване на дейността им. Увеличението на разходите на инвестиционните посредници ще се отрази косвено на цената на предлаганите от тях услуги, като това ще засегне потребителите на техните услуги.